

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

S(n)årig ungdomsroman med vacklande berättarröst

Lassén-Seger, Maria

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 09/01/2024

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Lassén-Seger, M. (2024). S(n)årig ungdomsroman med vacklande berättarröst: Recension av Josefin Fabricius: *Hem över havet*. *Hufvudstadsbladet*, 19. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202402015153>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

S(n)årig ungdomsroman med vacklande berättarröst

Josefin Fabricius: *Hem över havet*. Libraria, 2023

Nystartade finlandssvenska förlaget Librarias utgivning riktar sig glädjande nog också till unga läsare. Josefin Fabricius ungdomsroman *Hem över havet* (2023) kretsar kring identitetsproblematik och konststycket att som ung vuxen inte lamslås av en framtid som – enligt klyschan – ligger öppen. Amelie, snart 20, har sedan unga år kämpat med mental ohälsa, utanförskap och låg självkänsla: "ensam, det har hon känt sig så länge hon kan minnas". Sårén rivs upp när hon för några sommarmånader återvänder till sin västnyländska barndomsstad för att bo hos och jobba för sin moster Maria.

Flykt och uppgörelse

För Amelie är hemkomsten en flykt från det limbo hon hamnat i efter gymnasietiden i Stockholm. Men också en chans att göra upp med det förflutna i form av bästissvek och blind förälskelse i hal och egenkär kille. Upplägget är fruktbart och Fabricius månar om att trovärdigt skildra Amelies kamp mot att agera känslöstyrkt och självdestruktivt. Det bränner till rejält när Amelie ryker ihop med sin moster, som är hennes enda trygga vuxenkontakt men också den som ställer krav.

I en stark scen passerar Amelie "spökhuset" i hembyn. Där bodde en säregen kvinna som hon och hennes kompisar brukade smyga på. Nu möter hon kvinnans stirrande blick i fönstret och flyr vettskrämd därifrån. Scenen fångar skrällen Amelie känner för ensamheten hon själv bär på och som hindrar också henne från att gå vidare i livet.

Brister i tillit till läsaren

Sådana kärnfulla scener hade det gärna fått finnas fler av. Men tyvärr finns en distans i berättandet som gör att läsaren oftare ser på Amelies agerande utifrån, i stället för genom henne själv. En värderande berättarröst smyger sig i mellan raderna och bedömer hennes agerande, särskilt dragningen till stökiga fester, alkohol och droger. I ungdomsromanen är en sådan mästrande berättarröst sedan länge förlegad. I stället förväntas solidaritet med den unga huvudpersonen och en gestaltning som låter läsarna själva dra sina slutsatser.

En märklig detalj i miljöskildringen är att Amelies hemstad aldrig nämns vid namn, utan genomgående kallas "den lilla staden" eller "den minimala byn". Greppet är dels iögonfallande ålderdomligt, dels svårmotiverat då orten ändå anges ligga mellan Helsingfors och Åbo (min gissning är Ekenäs). Mer lokalfärg i form av dialekt (som nu nämns men sällan syns i dialogerna) och tydligare platsanknytning hade tvärtom gett romanen mer tyngd och skärpa.

Minnen ges nyans

Hem över havet är Fabricius tredje ungdomsbok. Om det blir fler hoppas jag att författaren vågar byta stilgrepp och lita mer på sina läsare. Att Fabricius tar sin protagonists livskris på största allvar är ändå tydligt. Amelies struliga relationer skärskådas omsorgsfullt och ges befogad nyans när det visar sig att inget är så svart-vitt som hon minns att det var. Insikten om att hon behöver ta ansvar för sitt eget agerande tänder en strimma framtidshopp.

Maria Lassén-Seger